

ПО НЯКОИ ВЪПРОСИ НА СТАТИСТИКАТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА НА ТРУДА В ПРОМИШЛЕННОСТТА

Недялка Гешева

За непрекъснатото увеличаване на производството, за повишаване на жизненото равнище на трудещите се, за укрепване на икономическата мощ на социалистическата държава решаващо значение има производителността на труда. Поради това въпросите, свързани с изучаването на производителността на труда, с разкриването на допълнителни резерви за увеличаването ѝ, с установяването на методи за точно и правилно изразяване на постигнатата производителност, заемат централно място в социалистическата статистика.

При отчитането на производителността на труда възникват редица въпроси. Значителна част от тях са свързани с осигуряването на точен израз на фактически постигнатата производителност на труда. Ще се спрем на някои от тях, а именно на избора на единицата мярка за работно време, която трябва да се вземе при изчисляването на производителността на труда; на избора на измерителя, в който трябва да се изрази произведената продукция; на избора на индексите, характеризиращи изменението на производителността на труда.

Под производителност на труда се разбира количеството произведена продукция за единица време. Производственият процес се осъществява във времето и затова като единица за измерване на производителността на труда се взема работното време. Производителността на труда е отношението между произведената продукция и времето, употребено за произвеждането ѝ.

Със символи това отношение се изразява по следния начин: $P = \frac{q}{T}$

където:

P — производителност на труда

q — общото количество произведена продукция

T — общото количество време, употребено за изработване на продукцията.

Производителността на труда е право пропорционална на произведената продукция и обратно пропорционална на употребеното време. Колкото повече продукция (q) се създава за определено време, толкова по-висока е производителността на труда. Колкото по-малко време (T) се изразходва за произвеждането на определена продукция, толкова по-висока е производителността на труда.

Производителността на труда може да се изрази и чрез времето, употребено за изработването на единица продукция. В този случай формулата ще има следния вид: $t = \frac{T}{q}$, където:

t — изразходвано време за изработването на единица продукция